

мувались дернові розвинені ґрунти і тільки темно-палевий відтінок гумусово-аккумулятивних горизонтів та короткі перехідні горизонти вказують на їхній молодий вік та відрізняють їх від зональних – темносірих лісових ґрунтів. Причому на схилах, де гармонійно поєднується лісова та трав'яна рослинність, ґрунтоутворення проходить вдвічі інтенсивніше. Найбільшою потужністю гумусовоаккумулятивних горизонтів та цінними фізичними властивостями відзначаються схилі ґрунти, які протягом 40 років формувалися під лісовими культурами, створеними з підсівом багаторічного люпину.

Руйнівні процеси, які почали проявлятися на території комплексу, є результатом порушення природної рівноваги в регіоні і потребують підвищеної уваги з боку державних органів охорони природи та галузевого керівництва з метою виправлення ситуації.

Література

1. Балашов Н.С., Гурский В.Я., Никитин А.А., Лисицкий Д.Ф., Аверьянов Ф.А. Сборник статей по песчано-овражным работам. – С-Петербург. – 1914, вып. II. – 167 с.
2. Беннет Х. Основы охраны почвы/ Пер.с англ. – М.: Изд-во ин. лит-ры. – 1958. – 406 с.
3. Борткевич В.М., Новаков А.В., Пугачев А.В., Минаев А.В., Чудовский Н.В. Сборник статей по песчано-овражным работам. – С-Петербург. – 1915, вып. III. – 170 с.
4. Воловодов С.Г., Маковский Г.М., Телешек Ю.К., Чернишов А.А. Разработка научно-обоснованной системы противоэрозионных мероприятий для территории Придеснянской опытной станции: Наук. звіт. Рукопис. – Н-Сіверський, 1963. – 289 с.
5. Гурский В.Я. Очерк работ по укреплению и облесению песков Харьковской губернии за десятилетие с 1899 по 1908 г.г. – Х.: Печатное дело. – 1909. – 30 с.
6. Козменко А.С. Основы противоэрозионной мелиорации. – М.: Сельхозгиз. – 1954. – 420 с.
7. Сус М.И. Эрозия почвы и борьба с нею. – М.: Гос. изд. с.-х. лит-ры. – 1949. – С. 346.
8. Скородумов А.И. Почвенные условия Придеснянского сильно-еродированного района. Разделы I – IV. Рукопись кандидатской работы. 1946. – 285 с.
9. Карл Маркс, Фридрих Энгельс. Соч., т.20. – С. 495-496.
10. Швебс Г.И. Контурно-мелиоративное земледелие. Одесса. – Маяк. – 1985. – С. 55.
11. Статистична довідка за 2002 рік.

УДК 630*176.321.2

М.О. Галів – Придеснянська лісова НДС,
м. Новгород-Сіверський

ЗАПЛАВНІ ЯСЕНЕВІ ДІБРОВИ ПОНИЗЗЯ РІКИ СУДОСТІ

Подано екологічну характеристику заплавних ясеневих дібров ріки Судості. Наведено лісівничо-таксаційні показники деревостанів та списки рослин-індикаторів.

M.O. Haliv¹ – Prydesnyansk's FSIS UkrIFFM

Inundated ash-oak forests the lover Sudost

In this article there is the ecological characteristic of the ash-oak forests in floodplain of the Sudost river. Presents the forestry-taxation indexes and lists of the indicator plants.

У середній течії Десни розташована ріка Судість – єдина велика права притока. Протікаючи майже паралельно Десні в меридіональному напрямку, вона, як і навпроти розміщені лівобережні притоки, має добре вироблену до-

¹ Prydesnyansk's Forest Scientifics Investigation Station Ukrainian Research Institute of Forestry and Forest Melioration named after G.M. Vysotsky

лину та аналогічні деснянським тераси. Значна ширина заплав приток Десни та їх невідповідність сучасній повноводності річок спонукали дослідників до припущень, що ріка Судість займає древнє річище Десни [5], а лівобережні притоки – Навля, Неруса, Цата успадкували древні прохідні долини, які в льодовиковий та ранньольодовиковий періоди з'єднували басейни Десни та Оки [1]. Очевидно, що древність гідрографічної сітки відобразилася і на рослинному покриві заплав.

Ліси заплав середньої течії р.Десни та її допливів на території Брянської області Російської Федерації знайшли певне висвітлення в науковій літературі [4,2], а в пониззі р. Судості, яке знаходиться в межах Новгород-Сіверського Полісся на території України, залишалися практично не дослідженими.

З метою вивчення заплавних лісів р.Судості ми проклали екологічні профілі в лісових масивах, які знаходяться на правому (урочище "Укол") та лівому (урочище "Засудість") берегах річки. Дослідження проводились за загальноприйнятою в лісовій типології методикою [4].

Урочище "Засудість" займає площу більше 200 га, із яких майже третина знаходиться на заплаві. Розташоване на північний схід від села Грем'яч за 14 км від гирла, де ріка Судість, прямуючи з північного заходу на південний схід, несподівано повертає на захід і робить чималий гак, омиваючи значний масив заплавного лісу з північного а, нижче по течії – із західного боків. Незважаючи на часті зміни напрямку руху течія ріки надзвичайно повільна, русло широке, берег без ознак прояву бокової ерозії, до урізу води вкриті верболозами. Правобережна заплава широка (до 2 км), рівнинна та низинна. Лівобережна частина заплави має нерівномірну ширину – від 40 до 800 м, але в центральній частині урочища вона досить широка, підвищена, має класичний вигляд заплави великої ріки.

Екологічний профіль, який прокладено з півночі на південь, перпендикулярно руслу, охоплює найтипівіші місцеположення, розкриваючи низку переходів від прируслових дубово-ясеневих деревостанів до вільшин притерасної низини. Добре виражений прирусловий вал, який підвищується над рівнем води в річці на 3,5-5,0 м, поступово знижується в південному напрямі до рівнинної, посіченої численними різноспрямованими неглибокими водотоками центральної частини заплави. Притерасся має вигляд широкої рівної низини, зайнятої вільшинами. У періоди найвищих повеней притерасна низина перетворюється в прохідну долину, з'єднуючи навіпростець вигини русла і відокремлюючи значну ділянку борової тераси від її основного масиву.

В прирусловій та центральній частинах заплави формуються різновікові дубово-ясеневі деревостани, чому сприяє відмінний ріст ясена в різних місцеположеннях. Навіть на найвищих ділянках прируслового валу він відзначається хорошим ростом, утворюючи разом з дубом та кленом гостролистим зімкнуті деревостани. Хоча більшість дерев ясена, частково – дуба та клена, мають кривулясті стовбури, продуктивність деревостану залишається високою (табл. 1, пр.пл.1302). Липа не відзначається хорошим ростом, займає місце в негустому другому ярусі деревостану. Загалом, чимало порід розміщується куртинами та групами, що певною мірою пов'язано із значною кіль-

кістю своєрідних мікроділянок, відокремлених водотоками. У прирусловій частині, зокрема, трапляються невеличкі ділянки осичників та ясенево-осикових деревостанів з кленом гостролистим у другому ярусі. У підліску найчастіше трапляється черемха та бруслина бородавчаста із значною домішкою ліщини, смородини чорної, крушини ламкої.

Табл. 1. Лісівничо-таксаційна характеристика деревостанів заплави ріки Судості

Шифр пробної площі	Місцезнаходження	ТУМ	Вік, років	Склад	Середні		Кількість дерев, шт./га	Сума площ поперечно-го перетину, м²/га	Запас, м³/га
					D, см	H, м			
1302	Новгород-Сіверський держлісгосп, Грем'яцьке л-во, Урочище "Засудість"	D ₂₋₃	55	7Я 2Д 1Кл од.ЛП	20,7 26,3 17,6 19,8	19,8 20,5 17,1 16,2	531 92 78 26	17,89 4,97 1,90 0,81	181 52 16 6
1402	там же	D ₃	65	8Д 1Я 1Кл од.Вз Бт	27,9 26,5 13,8 8,9 8,4	23,8 23,6 13,5 9,3 7,7	301 49 198 88 63	18,42 2,87 2,98 0,52 0,39	207 32 22 4 2
1502	там же	D ₄	60	10Вч	27,0	23,0	530	30,53	361
1602	там же	D ₃	80	5Я 3Д 1Кл 1Вз +Вч Тч Од.ЛП	33,6 28,6 21,1 40,2 20,3 45,8 13,3	24,2 23,4 18,5 23,5 20,8 24,8 12,1	136 120 98 14 43 8 28	12,04 7,72 3,43 1,78 1,39 1,15 0,39	133 78 30 19 15 14 2
1503	Новгород-Сіверський агролісгосп Урочище "Укол"	D ₃	60	7Я 3Д од.Бт	21,2 28,0 16,0	20,3 20,7 14,2	574 96 32	20,19 5,96 0,64	194 63 5
1603	там же	D ₃	60	3Я 3Д 3Ос 1Бт од.ГШ	21,3 31,1 36,9 14,9 16,0	20,5 21,7 23,4 13,3 14,0	222 96 63 159 31	8,41 7,26 6,81 2,77 0,64	87 79 79 21 5
1703	там же	D ₃	60	3Ос 2Я 2Д 1ЛП 1Вз 1Кл +Бт	31,5 18,9 29,8 17,1 36,0 25,2 10,7	23,8 18,7 21,6 15,3 21,7 21,4 9,6	128 276 64 128 21 42 149	9,91 7,72 4,45 2,93 2,17 2,12 1,34	113 79 46 24 22 20 10
1803	там же	D ₄	60	4Ос 3Д 3Я од. Бт	29,5 29,1 20,3 11,5	22,4 20,3 19,6 10,1	199 132 243 88	13,58 8,85 7,86 0,91	123 83 74 6
1903	там же	D ₃₋₄	60	6Д 4Я од.Вз Бт	33,4 19,1 20,0 8,0	17,3 16,9 14,7 7,5	141 353 35 36	12,40 10,11 1,09 0,18	122 83 9 1

Зразу за прирусловим валом, на віддалі 50 м від русла, на широких вирівняних місцезположеннях зростають деревостани, в яких домінує дуб черешчатий (пр.пл.1402). Дуб переважає не тільки кількісно, але відзначається кращим ростом, обганяє в рості ясена, формує рівні, слабозбіжності стовбури. Верхня висота дуба сягає 25 м. Ясен не набагато відстає, але видно, що це не оптимальні для нього умови. Клен гостролистий та, зрідка, в'яз (в'яз гладенький), берест (в'яз листуватий), сягають трохи вище половини висоти дерев першого ярусу. У підліску ліщина формує зімкнутий ярус висотою до 7 м, під наметом якого в незначній кількості трапляються черемха, свидина, крушина ламка.

У центральній частині заплави для ясена створюються найоптимальніші умови, про що свідчить його домінантне значення в деревостанах (пр. пл. 1602). Він не тільки обганяє в рості дуба, але й формує рівні стовбури. Видовий склад насаджень значно розширюється. У першому ярусі деревостанів до ясена та дуба приєднуються в'яз, вільха, а також поодинокі дерева тополі чорної. Другий ярус деревостанів формують клен гостролистий та липа. Зрідка трапляються поодинокі дерева береста товщиною 8-12 см, окремі з яких сухі. У підліску переважає свидина, до якої домішуються ліщина, черемха та крушина ламка.

Обширна плеската низина притерася зайнята вільховими деревостанами (пр. пл. 1502). Деревина знаходяться на кореневих лапах і підвищуються над рівнинною поверхнею на 0,5-0,8 м. Підлісок та трав'яний покрив розподіляються згідно з особливостями мікрорельєфу. Крушина ламка, смородина чорна, а також окремі види трав'яного покриву, як: паслін солодко-гіркий, валер'яна лугова, гадючник в'язолистий – зростають на підвищеннях, дріоптериси та осоки – на низинних місцезположеннях.

Що стосується трав'янистої рослинності заплавних дібров даного урочища, то такі види, як: розхідник плющоподібний, кропива дводомна, медунка темна, яглиця звичайна, гравілат міський, чистець лісовий трапляються на більшості ділянок у прирусловій та центральній частинах заплави, реагуючи на зміну топоекологічних умов рясністю (табл. 2).

Інші види характерні тільки для певних місцезположень. Так, хвощ зимуючий, герань Роберта та зірочник ланцетолистий ми відзначили тільки на прирусловому валі та його схилах, папороть страусове перо, фіалка дивовижна та копитняк європейський – тяжіють до центральної частини заплави.

На фоні достатнього розвитку всіх ярусів рослинності – трав'яного, чагарникового та деревного – стан природного поновлення неоднаковий. Найгустіший підріст під наметом дубово-ясеневих деревостанів на прирусловому валі (6,1 тис. шт./га), де найкраще відновлюється клен гостролистий, де що гірше – ясен та в'яз. У дубовому деревостані неподалік прируслового валу підросту втричі менше, але співвідношення порід майже зберігається. У центральній частині заплави ми відзначили тільки підріст в'яза та береста, кількість якого не перевищувала 1,2 тис. шт./га.

Оминувши високий виступ корінного берега на південно-східній околиці с. Грем'яч річка Судість повертає на північний схід і декілька разів змінюючи напрям руху, формує дуже широку (до 4 км) правобережну заплаву, яка поступово зливається з деснянською. Лісовий масив урочища "Укол",

який займає площу 38 га, знаходиться на південь від с. Мурав'ї за 4 км від гирла. Розташований на зовнішньому боці річкової меандри, яка змінює напрям течії річки з північно-західного на північно-східний. Заплава виглядає рівнинною на значному обширі, незважаючи на багато стариць, які простягаються в південному напрямку.

Табл. 2. Чагарникова та трав'яниста рослинність заплавних дібров ріки Судості

Назва рослин	Рясність рослин на пробних площах, бал							
	1302	1402	1602	1503	1603	1703	1803	1903
<i>Viburnum opulus</i> L.					n	n	n	
<i>Padus avium</i> Mill.	2	p	1					
<i>Corylus avellana</i> L.	1	2	1	4	3	2	3	3
<i>Euonymus verrucosa</i> Scop.	1							
<i>Swida sanguines</i> (L.) Opiz.	p	1	4	2	2	n	2	n
<i>Frangula alnus</i> Mill.		n	p					
<i>Ribes nigrum</i> L.	p	n		n	p	n	1	
<i>Rubus caesius</i> L.	p		p		1	p	3	
<i>Equisetum hiemale</i> L.	3			3	n	4	3	
<i>Glechoma hederacea</i> L.	3	1	2	n	n			n
<i>Urtica dioica</i> L.	1	1	2	1	4	p	n	1
<i>Pulmonaria obscura</i> Dumort.	p	n	p	p	n	n		
<i>Stellaria holostea</i> L.	2	p						
<i>Lamium purpureum</i> L.	p	p	1					
<i>Matteuccia struthiopteris</i> (L.) Tod.			p		p	p		
<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) All.	n			n		n		
<i>Aegopodium podagraria</i> L.	p	4	3	1	n	n		
<i>Millium effusum</i> L.	p			n				
<i>Geranium Robertianum</i> L.	n			n				
<i>Asarum europaeum</i> L.	n		1					
<i>Stachys sylvatica</i> L.	n	n	n			n		
<i>Viola mirabilis</i> L.			n					
<i>Equisetum silvaticum</i> L.						n		
<i>Convallaria majalis</i> L.				p				n
<i>Paris quadrifolia</i> L.					n	n		n
<i>Geum urbanum</i> L.	p	n						
<i>Scrophularia nodosa</i> L.				n				
<i>Viola palustris</i> L.				n				
<i>Impatiens noli-tangere</i> L.				3	n	p		
<i>Galium palustre</i> L.							n	n
<i>Lysimachia nummularia</i> L.								n
<i>Humulus lupulus</i> L.			n		n			

Правий берег підвищується над меженним рівнем води на 4,0-4,5 м. Прирусловий вал не характеризується опуклістю навіть в безпосередній близькості до русла. Плескатість та незначний нахил на південь, до середини заплави, спричиняють певну однорідність лісорослинних умов та рослинного покриву. Незважаючи на значне перевищення берега над рівнем води в річці, тут переважають вологі та сирі типи умов місцезростання. Склад насаджень змінюється залежно від положення в рельєфі, наявності водотоків та дуже слабо виражених, низьких, згладжених грив по профілю заплави.

Верхня частина прируслового валу в цьому урочищі не зайнята насадженнями. Вздовж узлісся, яке проходить за 20-40 м від русла, в середній частині пологого схилу прируслового валу переважають дубово-ясеневі деревостани, до складу яких, крім дуба та ясена, домішуються в'яз, берест, а на узліссі – осика. Значної зміни складу деревостанів не відзначено. У місцях, де схил прируслового валу опускається до ввігнутих низин чи поперечних вимоїн та водотоків, коротший та дещо крутіший, дерева не відзначаються хорошим ростом та рівними стовбурами (пр.пл.1503). Дуб та ясен мають майже однакову висоту, яка сягає 22 м. Ясен представлений різновіковими деревами товщиною від 12 до 32 см, а дуб тільки товстими – від 24 до 32 см. Негустий другий ярус деревостану формує берест, висота якого сягає 15 м. На пологих, рівнинних, з незначним схилом до центру заплави ділянках прируслового валу, які не перемежуються водотоками, верхня висота деревостану зростає до 24-25 м, якість стовбурів покращується, але співвідношення між породами зберігається, хіба що частіше трапляється, поодинокі та невеликими групами, осика. У підліску досить густі зарості ліщини, які доповнюються свидиною. Кількість хвоща зимуючого зменшується, а кропиви та яглиці звичайної збільшується, появляється розхідник плющоподібний, чистець лісовий. У памолоді найближчих до узлісся деревостанів переважають в'яз та берест висотою 1,5-6,0 м, осика – до 3,5 м, зрідка трапляється ясен та окремі особини дубового самосіву висотою до 0,5 м. У тінистих деревостанах вологих рівнинних місцеположень прируслового валу, дещо вглиб лісу, до інших домішується підріст клена гостролистого висотою від 1,0 до 4,0 м.

На ділянках, перехідних до центральної частини заплави – невисоких гривах, які розташовуються впоперек сучасному руслу, на віддалі 50-70 м від нього, домішка осики в деревостанах сягає вже більше 30 % (пр.пл.1603). Другий ярус формують берест, який в даному місцеположенні знаходить умови, близькі до оптимальних, а також клен гостролистий та груша. По днищах водотоків та в нижній частині їх пологих коротких схилів появляється папороть страусове перо.

У центральній частині заплави неширокі гриви мають майже перпендикулярне до напрямку річки розташування, але найчастіше вони нівелюються неглибокими водотоками без певної спрямованості. Місцевість, зберігаючи загальний рівнинний характер, відзначається наявністю різних за виглядом ділянок: плескатих рівнин, незначно підвищених над водотоками, невисоких та нешироких грив, ввігнутих міжгривних знижень. Із вирівнюванням місцеположень продуктивність дубово-осиково-ясенових насаджень підвищується, середня висота верхнього ярусу збільшується, а якість стовбурів покращується. Видовий склад насаджень змінюється за наявності клена гостролистого, липи дрібнолистої, в'яза гладенького, які формують другий ярус деревостану та береста, який доповнює його нижню частину (пр.пл.1703). Плескаті рівнини та виположені малозамітні гриви займають рослини широколистяного різнотрав'я, до яких додається куртинами папороть страусове перо, яка подекуди, а особливо в вікнах намету деревостану, домінує разом з кропивою у трав'яному покриві, сягаючи іноді висоти до 180 см. Хвощ зимуючий, хоча і віддає перевагу прирусловому валу та незначно підвищеним гривам, проте спорадично та

різними за розмірами куртинами зростає на значній території в центральній частині заплави. При значному його поширенні трави розвинені слабо.

Замкнуті зниження, які межують з лугом, та нижні частини їх пологих схилів зайняті вербовими зрідженими деревостанами, до яких через 10-15 м домішуються дуб, в'яз, а згодом – ясен та осика (пр. пл. 1803). Незважаючи на достатню густоту деревостану стовбури не відзначаються рівниною, слабо хвилясті, особливо в дуба та ясеня. У підліску незмінними залишаються ліщина та свидина. Трав'яний покрив надзвичайно одноманітний, і представлений хвощем зимуючим, ожиною сизою та підмаренником болотним.

Найгірший ріст мають деревостани на найдальшій від ріки окраїні лісу. Тут на невисоких та нешироких гривах, які межують із заболоченими низинами, зростають ясенево-дубові деревостани з незначною домішкою в'яза та береста (пр.пл.1903). Верхня висота деревостану не перевищує 18 м. Стовбури дуба та ясеня хвилясті, криві, з великими кронами. У зрідженому трав'яному покриві до кропиви домішуються конвалія травнева, вербозілля лучне, будра плющоподібна.

У притерасній частині заплави, яка на значній віддалі від корінного берега поступово підвищується, вільшини відсутні. Низькі місця та береги водотоків, плескати низини, які межують з болотами, займають поодинокі верби або вербові зріджені деревостани.

Відсутність вільхи та значна розповсюдженість береста є характерною особливістю цього урочища. Берест завтовшки до 17 см, в насадженнях розміщується поодинокі, куртин не створює. Найчастіше трапляється на обмежених водотоками ділянках прируслового валу, пологих гривах в центральній частині заплави, та місцеположеннях, які межують із замкнутими низинами.

Висновки. Не торкаючись детально опису ґрунтових умов, зауважимо, що лівобережна заплава відзначається кращою дренажісттю, гумусованим горизонтом до глибини 35 см, наявністю похованих ґрунтів та піщаним підґрунтям. На правобережній заплаві умови місцезростання характеризуються підвищеною зволоженістю, суглинистими ґрунтами з потужним гумусованим горизонтом до 45-60 см та суглинисто-мулистими нашаруваннями в підґрунті. Ці чинники сприяють формуванню багатих за видовим складом деревостанів заплавної дібров: свіжих та вологих на лівобережній заплаві, вологих та сирих – на правобережній. Поєднання видів, які знаходяться на південній (страусове перо) та північній (берест) межах екологічних ареалів та формування у вологих та сирих типах умов місцезростання, унікальних для заплави Новгород-Сіверського Полісся берестово-ясневих дібров, ми пов'язуємо зі своєрідними умовами, які створювалися в пониззі Судості за історичний період у процесі розвитку річкових заплави та генезису заплавної ліси. Відсутність ясеня та окремих його супутників у заплавної ліси правобережних приток Десни південніше, в межах Придеснянської височини, привертає увагу до детальнішого вивчення умов місцезростання заплавної ліси Судості.

Література

1. Абатуров А.М. Полесья Русской равнины. – М.: Мысль, 1968. – 246 с.

2. Браславская Т.Ю. Экологический анализ флоры пойменных местностей Неруссо-Деснянского Полесья на примере поймы р. Нерусса// Сукцессионные процессы в заповедниках и проблемы сохранения биологического разнообразия. – СПб.: РБО, 1999. – С. 218-233.

3. Воробьев Д.В. Методика лесотипологических исследований. – К.: Урожай, 1964. – 388 с.

4. Гроздов Б.В. Леса Брянской области// Леса СССР, том 2. – М.: Наука, 1966. – С. 257-276.

5. Усов Н.М., Хитрова В.Н. Краткие сведения об особенно важных из наших рек// Природа Орловского края. – Орел: Труд, 1925. – С. 210-213.

УДК 630*425

*В.І. Фомін, Т.П. Вовк – Степовий філіал УкрНДЛГА
ім. В.М. Виноградова*

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ ЛІСІВ НА НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИХ ПІСКАХ

Подано результати досліджень на постійних пунктах моніторингу лісів Херсонської області, що дозволить одержати оперативну інформацію про стан лісів Нижньодніпров'я, виявити стрес-фактори та їх вплив на стійкість лісових екосистем.

Ключові слова: моніторинг лісу, соснові насадження, дефоліація.

*V.I. Fomin, T.P. Vovk – Steppe Branch named
after V.M. Vinogradov of the URIF&FM*

The peculiarities of doing ecological monitoring of the forests on low Dnieper sand

This article provides the results of the research in the constant areas of monitoring of forests in Kherson region. It will favour to get operative information of the dew Dnieper forests' condition, to ferid out some stress factors and there influence on the stability of forests' ecosystems.

Keywords: monitoring of forests, pine plantations, defoliation.

Херсонська область за рівнем лісозабезпеченості відноситься до лісодефіцитного району України. За даними Державного лісового кадастру, на 1.01.2002 р. загальна площа земельних ділянок лісового фонду області становить 217,2 тис. га, вкриті лісовою рослинністю землі – 134,9 тис. га. Лісистість території – 4,7 %. У межах державного лісового фонду (166,8 тис. га), який відноситься до лісів першої групи, переважають протиерозійні ліси (74,4 %), а також ліси зелених зон навколо населених пунктів (25,2 %).

Лісові насадження розташовані по області вкрай нерівномірно. Більша частина їх має штучне походження і зосереджена на піщаних аренах, які простяглися по лівобережжю р. Дніпро від Каховки до Чорного моря на 150 км. Основною лісоутворюючою породою тут є сосна звичайна (*Pinus silvestris* L.). Її насадження мають площу 34,6 тис. га, середній вік яких 33 роки, середній клас бонітету – 2.5, середня повнота – 0.78, середній запас – $100 \text{ м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$, середня зміна запасу – $3,3 \text{ м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$. Другою за розповсюдженістю деревна порода є сосна кримська (*Pinus pallasiana* Lamb.), яка займає площу 26,4 тис. га, має середній вік 22 роки, середній клас бонітету – 3.0, середню повноту – 0.74, середній запас – $60 \text{ м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$, середню зміну запасу – $2,2 \text{ м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$.

На більш родючих землях та по межах піщаних арен зростає акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.) – 5,5 тис. га 69 % з них стиглі та перестійні насадження, що мають середню повноту 0.72, середній запас – $123 \text{ м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$.